

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.20.204/2016/16.

A tanács tagjai:

Dr. Makai Katalin a tanács elnöke

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Petkes Emőke ügyvéd

Az alperesek:

I. rendű

II. rendű

Az alperesek képviselője:

Dr. Selmeczi Ügyvédi Iroda I. rendű képviseletében

Dr. Vitári Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Vitári Jenő ügyvéd) II. rendű képviseletében

A per tárgya:

Házastársi közös vagyon megosztása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 1.P.102.471/2011/107.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 44.Pf.631.914/2015/10.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 254.000 (kétszáz-ötvennégyezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy leletezés terhe mellett fizessen meg az államnak, felhívásra további 775.000 (hétszáz-hetvenötezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

A Kúria megkeresi a K.-i Járási Hivatal Földhivatali Osztályát, hogy a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.204/2016/6. sorszámú végzésével elrendelt, a K., külterület 0338/59, 0338/63, 0436/2 és 0342/13 helyrajzi számú ingatlanokra, valamint az 5202 helyrajzi szám alatti zártkerti ingatlanra az ingatlannyilvántartásból a felülvizsgálati kérelem benyújtása tényének feljegyzését törölje.

Megkeresi továbbá a B.-i Kormányhivatalt, hogy a fenti végzéssel elrendelt, a B., belterület 38315/95/A/55. helyrajzi szám alatt

felvett (természetben a B., S. köz 4. B. lépcsőház VII. emelet 23.) ingatlanra az ingatlannyilvántartásból a felülvizsgálati kérelem benyújtása tényének feljegyzését törölje.
Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Felperes és alperes házastársak voltak. Az I. rendű alperes 2005. augusztus hó 5. napján a házasság felbontása iránti keresetet nyújtott be a bírósághoz, amelyben a házassági életközösség megszűnésének időpontját 2004 júliusában jelölte meg. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 103.989/2005/13. sorszám alatti ítéletével a felek házasságát felbontotta. Ítéletének indokolása szerint a felek között az érzelmi közösség 2000. évben, a gazdasági közösség 2004 júliusában szűnt meg. A Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság 54.Pf.638.225/2006/6. sorszám alatti ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét megváltoztatta és az életközösség megszűnése pontos időpontjának a megállapítását mellőzte.
- [2] A peres felek utolsó közös lakása az eredetileg a felek osztatlan közös, egyenlő arányú tulajdonát képező B., S. köz 4. VII. emelet 23. ajtószám alatti, 74 négyzetméter alapterületű társasházi öröklakás volt (19 sorszámú vagyontétel). A házassági életközösség időtartama alatt az I. rendű alperes az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett 1/2 osztatlan közös tulajdoni hányadát - holtig tartó haszonélvezeti joga kikötésével - adásvétel jogcímén közös gyermekeikre átruházta. Az egyik gyermek az 1/4 tulajdonjogát 2006-ban a testvérének ajándékozta (a tulajdonjogot az ingatlannyilvántartásba 2006. december 13. napján jegyezték be). A másik gyermek a részben adásvétel, részben ajándékozás jogcímén megszerzett 1/2 arányú tulajdonjogát 2009. március 24. napján az I. rendű alperesnek ajándékozta. Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel egyidejűleg az I. rendű alperes holtig tartó haszonélvezeti jogát törölték.
- [3] A felperes az ingatlanból 2005. augusztus elején költözött el, azóta az ingatlant kizárólagosan az I. rendű alperes használja. Az I. rendű alperes (mint felperes) birtokháborítás megállapítása iránti keresetét a Pesti Központi Kerületi Bíróság elutasította (10. P. 51.444/2006/35.). Az I. rendű alperes a felperes részére birtokbavételt nem biztosított. 2005 szeptemberében a mosógép meghibásodása miatt az ingatlan elázott és több ingóság tönkrement.
- [4] Az I. rendű alperes a társasház közös képviselője volt. A házassági életközösség megszűnését követően a társasházat a panelprogram keretében felújították, a költségeket a tulajdonosok a tulajdoni hányadaik arányában viselték. A perbeli ingatlanra 1.396.987 forint költség esett, amelyet az I. rendű alperes (a per alatt, 2013-ban) részben megfizetett (1.P 102.471/2011/59/A. sorszámú beadvány).

- [5] A felek házassági életközössége alatt az I. rendű alperes adásvétellel vegyes csereszerződéssel megszerezte a B., belterület 1928/8/A/66 helyrajzi szám alatt felvett, természetben a B., B. u. 2. III. emelet 5. szám alatti, 34 négyzetméter alapterületű ingatlan 1/1 arányú tulajdonjogát. A lelakott állapotú ingatlan teljes felújítása megtörtént.
- [6] A házastársak az életközösség alatt több földterület tulajdonjogát szerezték meg. A k.-i zártkerti, illetve külterületi ingatlanok részben a felperes, részben az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonaként került az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre. A 0338/39, a 0338/50, a 0338/59, a 0338/63, a 4015/11, az 5202, az 5233, a 0342/13, a 0436/2, az 5109/1, valamint az 5109/9 helyrajzi szám alatti ingatlanok a felperes, a 0338/27, a 0338/28, a 0338/30, a 0338/61, a 0338/5 és a 0338/40 helyrajzi szám alatti ingatlanok a bejegyzés szerint az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonát képezték.

A felperes keresete, az I. rendű alperes viszontkeresete

- [7] A felperes pontosított keresetében elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság állapítsa meg: a B. u. 2. III. emelet 5. szám alatti ingatlanban házastársi közös vagyon jogcímén 345/1000 tulajdoni hányadot szerzett. A tulajdonjoga megállapításával egyidejűleg a tulajdonközösséget szüntesse meg és jogosítsa fel az I. rendű alperest a tulajdoni hányadának megváltására. A bíróság állapítsa meg, hogy a II. rendű alperes javára bejegyzett jelzálogjog alapját képező kölcsönszerződésből eredő tartozás visszafizetési kötelezettsége - mivel az az I. rendű alperes adóssága - kizárólag az I. rendű alperest terheli. A bíróság szüntesse meg a S. közti ingatlanon fennálló közös tulajdont is és az I. rendű alperes tulajdoni hányadának megváltására őt jogosítsa fel. A felperes a házastársi közös vagyon megosztása végeredményeként értékkülönbözlet megfizetésére igényt nem terjesztett elő, mivel elszámolása (vagyonmérlege) szerint a felek jutója azonos.
- [8] A felperes állította, hogy az életközösségük véglegesen és mindenre kiterjedően 2004 júliusában szűnt meg.
- [9] Az I. rendű alperes viszontkereseti kérelmében elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság állapítsa meg: a felperessel fennállott házassági életközössége 2005 júliusában szűnt meg. Előadása szerint a keresetlevélben megjelölt időpontot az ügyvéd elírta, egyébként pedig a felperessel egészen elköltözéséig az érzelmi és gazdasági közösségük fennállt, a családi és baráti eseményeken együtt jelentek meg, közösen gazdálkodtak. A S. közti ingatlan tekintetében házassági közös vagyon jogcímén a felperes 1/2 tulajdoni hányadának felére dologi jogi igényt terjesztett elő. A fennálló közös tulajdon megszüntetését maga is kérte azzal, hogy a bíróság - a felperessel szemben - a megváltásra őt jogosítsa fel. Az ingatlan panelprogram keretében történő felújításával kapcsolatosan a bíróság kötelezze a felperest 1.210.586 forint a megfizetésére,

mivel azt ő teljesítette. Követelését elsődlegesen a házastársi közös vagyon elszámolása jogcímére alapította, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén érvényesítette.

- [10] Az I. rendű alperes a felperesnek a B. utcai ingatlant illető tulajdonjogi igényét részben -170/1000 tulajdoni hányad erejéig - ismerte el. Az ingatlan felújítási költségeinek megtérítésére kötelmi jogi (elszámolási) igényt terjesztett elő. Állítása szerint a felújítást az életközösség megszűnése után végeztette el és az 1.275.000 forint összegű költséget a saját vagyonából finanszírozta. A bíróság kötelezze a felperest a beruházási költség 1/2 részének, 637.500 forintnak a megfizetésére. A k.-i földterületek kapcsán azt kérte, hogy a bíróság a közös tulajdont elsődlegesen természetbeni megosztással szüntesse meg, azaz az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonjogok ne változzanak és a közös vagyon megosztásánál az értékkülönböt számolja el. A 0338/39. és a 0338/63. helyrajzi szám alatti, az ingatlannyilvántartásba a felperes kizárólagos tulajdonként bejegyzett közös vagyont képező földterületeket a megosztás során - a felperessel egyező nyilatkozatuk alapján - az ő kizárólagos tulajdonába adja. Az I. rendű alperes az elázás folytán tönkrement ingóságok mellőzésével az ingóságok természetbeni megosztására tartott igényt. A közös vagyon teljes körű elszámolása eredményeképpen a bíróság kötelezze a felperest 187.871 forint értékkülönböt megfizetésére.
- [11] A felperes a viszontkeresetre vonatkozó érdemi ellenkérelmében vitatta a panelprogram költségeinek a közös vagyonban történő elszámolását, illetve azt, hogy az I. rendű alperes teljesítése kizárólag a panelprogram költségeire vonatkozott, mivel az általa csatolt befizetési igazolásokon a közös költség megjelölés is szerepelt. Az I. rendű alperes közös képviselőként őt, mint tulajdonostársat hivatalosan nem tájékoztatta, egyébként pedig, amennyiben ezzel kapcsolatban igény merül fel, azt - az I. rendű alperes által érvényesített közös költséggel együtt - vele szemben a társasház érvényesítheti. A felperes állítása szerint a B. utcai ingatlan felújítására az életközösség fennállása alatt került sor és azt közös vagyonból finanszírozták. A k.-i földingatlanok tekintetében azok egy részének tulajdonba adását az értékkülönböt elszámolásával kérte. A beázás folytán az I. rendű alperes szerint tönkrement ingóságok értékének elszámolására igényt tartott. A többi ingóság természetbeni megosztását ellenezte, mivel 2005 augusztusától az ingóságokat az I. rendű alperes birtokolja és ennyi év után a természetbeni megosztás a méltányos érdekeit sértené.

Az első- és másodfokú ítélet

- [12] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes házassági életközössége 2004. július hónapban szűnt meg. Megállapította, hogy a felperes a B. utcai ingatlan

345/1000 tulajdoni hányadát házastársi közös vagyon jogcímén megszerezte. A felülvizsgálattal érintett körben a S. közti ingatlanra érvényesített I. rendű alperesi dologi jogi igényt elutasította és fennálló közös tulajdont az ingatlannyilvántartás szerinti állapot alapján megszüntette: a felperest feljogosította az alperes 1/2 tulajdoni hányadának a megváltására. A felperes tulajdonába adta a k.-i, 0338/59 (3. tétel), a 0338/63 (4. tétel), az 5202 (6. tétel), a 0342/13 (8. tétel), a 0436/2 (9. tétel) helyrajzi számon feltüntetett ingatlanokat mindösszesen 1.681.000 forint értékben, a S. utcai ingatlan értékével együtt összesen 14.681.000 forint értékben.

- [13] Az I. rendű alperest feljogosította a B. utcai ingatlan felperesi tulajdoni hányadának megváltására és az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonába adta a k.-i 0338/39 (1. tétel), a 0338/50 (2. tétel), a 4015/11 (5. tétel), az 5233 (7. tétel), a 0338/27 (12. tétel), a 0338/28 (13. tétel), a 0338/30 (14. tétel), a 0338/61 (15. tétel), a 0338/5 (16. tétel), valamint a 0338/40 (17. tétel) helyrajzi szám alatti ingatlanokat, a B. utcai ingatlan közös vagyoni értékével együttesen mindösszesen 11.829.200 forint értékben. Az elsőfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemmel érintett ingóságokat a házastársak közös vagyonának minősítette és a természetbeni megosztás mellőzésével az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonába adta. A felperesre jutó ingóvagyon tárgyak értékét 745.000 forint összegben, míg az I. rendű alperes tulajdonába kerülő ingóságok értékét összesen 1.568.000 forint értékben határozta meg, ezért a közös vagyon megosztásának teljes körű elszámolása eredményeként kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperes részére (a kijavított ítélet szerint) 641.900 forint értékkiegyenlítést. Ezt meghaladóan a felperes keresetét és az I. rendű alperes viszontkereseti kérelmét elutasította.
- [14] Az elsőfokú bíróság elsődlegesen a felek házassági életközössége megszűnésének időpontját illetően foglalt állást. Rámutatott arra, hogy a házassági életközösség megszűnése a házastársi összetartozás és a kapcsolat végleges felszámolása szándékának kifejezésre juttatása. A bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a házastársak együvé tartozása és az ezzel együtt járó érzelmi és gazdasági kapcsolatok összessége adott-e. Az elsőfokú bíróság a perbeli bizonyítékok alapján a felperes által állított és az I. rendű alperesnek a bontóperben benyújtott keresetlevelében megjelölt 2004. júliusi időpontot fogadta el. Álláspontja szerint ettől az időponttól kezdődően állapítható meg a felek önálló, külön gazdálkodása. Az elsőfokú bíróság nem fogadta el az I. rendű alperes állítását, hogy a bontóperi keresetlevelében megjelölt 2004. júliusi életközösség megszűnési időpontot jogi képviselője elírta, mert bár ezt az ügyvéd a tanúvallomásában megerősítette, a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján életszerűtlennek minősül. Tény ugyanis, hogy a peres felek 2005. augusztus 2. napján jelentek meg együtt az ügyvéd előtt, ahol a kereseti kérelem már

írásba volt foglalva és a vagyonmegosztási megállapodás is elkészült. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az életközösség megszűnésétől eltelt két nap nem alkalmas arra, hogy a felek ügyvédet keressenek, a kereseti kérelemmel összefüggésben a jogi képviselő velük érdemben tárgyaljon, a keresetet írásba foglalja és a vagyon megosztására vonatkozó szerződést elkészítse. Az I. rendű alperes által meghallgatni kért tanúk sem támasztották alá az életközösség 2005. júliusi megszűnésének időpontját. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint önmagában az, hogy a felek 2005 augusztusáig az ingatlanban együtt laktak, nem jelenti az életközösség fennállásának tényét. Az I. rendű alperes a Pp. 164. § alapján őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek nem tudott eleget tenni, ezért az életközösség megszűnését a felperes által állított időpontban határozta meg.

- [15] Az elsőfokú bíróság általánosságban rögzítette, hogy az 1952. évi IV. törvény (továbbiakban: Csjt.) 27. § (1) bekezdésének törvényi vélelmével szemben a különvagyonot állító felet terheli állítása kétséget kizáró bizonyítása. A felülvizsgálattal érintett vagyonelemek körében az alábbiakat állapította meg.
- [16] A B. utcai ingatlan felújítási munkálatai (80. tétel). Az I. rendű alperes a felperessel szemben 1.275.000 forint felújítási költség fele részének megfizetésére terjesztett elő igényt. Állítása szerint a felújítás az életközösség megszűnését követően történt és azt ő finanszírozta. A felperes az alperesi igény jogalapját vitatta, összegszerűségében nem fogadta el, mert a B. utcai ingatlan felújítására a megvásárlást (2002) követően került sor és a költségeket a közös vagyonból fedezték. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az ingatlan tulajdonjogának átruházásához szükséges gyámhivatali határozat kelte 2002. április hó 18. napja, amelynek jogerőre emelkedése a peres felek házassági életközösségének időtartama alatt történt. Az I. rendű alperest terhelte tehát azon tényállításának bizonyítása, miszerint az ingatlan felújítására az életközösség megszűnését követően került sor. A felperes vitatásával szemben ezt sikerrel nem bizonyította, ezért a közös vagyon törvényi vélelme alapján a B. utcai ingatlan felújítása az életközösség időtartama alatt történtnek minősül. Az I. rendű alperes a felújítás költségeinek fedezésére különvagyonot nem bizonyított. Ebből következően az elszámolási igénye alaptalan.
- [17] A S. közti ingatlan (18. számú vagyontétel). Az elsőfokú bíróságnak az volt az álláspontja, hogy mivel a tulajdonjogi változásokat követően az eljárás befejezésekor az ingatlan ismételten a felperes és az I. rendű alperes osztatlan közös tulajdonát képezi, az ingatlan a házastársak közös vagyona. A felek kérelmének helyet adva a közös tulajdont megszüntette és a felperest - az aggálytalan szakvélemény alapján meghatározott megváltási áron - az I. rendű alperes tulajdoni hányadának megváltására feljogosította.
- [18] A panelfelújítási program és a közös költség megtérítési igény (75. tétel). Az elsőfokú bíróság a peradatok alapján megállapította, hogy a panelfelújítás megvalósult, az I. rendű alperes a költségek

elszámolásának bizonylatát csatolta és teljesítését igazolta. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azt azonban nem bizonyította, hogy a tulajdonos felperest a beruházás tervezett megvalósításáról, az elfogadott beruházási tervről, a kivitelezés költségeiről és a felperesre jutó beruházási költség összegéről a társasház hitelt érdemlő módon értesítette. Ebből következően a felperes alappal hivatkozik arra, hogy a társasház felé fennálló fizetési kötelezettségének kell eleget tennie. Az I. rendű alperes követelése a jogalap tekintetében megalapozatlan, mert az nem a házastársak egymás közötti belső jogviszonya szerinti elszámolásra tartozik, ráadásul a követelés összege sem tisztázott. A csatolt - az 1.230.000 forint teljesítését igazoló bizonylat - szerint annak jogcíme beruházási költségtérítés és közös költség volt, ez pedig önmagában nem alkalmas a követelés pontos összegének alátámasztására. A közös költség és a beruházási költségtérítés ugyanis két eltérő jogcím, annak a házastársi közös vagyoni elszámolás jogcímen való megtérítési igénye alaptalan. Az elsőfokú bíróság a másodlagos jogcímen (jogalap nélküli gazdagodás) sem találta alaposnak az I. rendű alperes igényét.

[19] Az ingó vagyontárgyak megosztása.

[20] Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a S. közti ingatlanban beázás történt. Az I. rendű alperes a beázás kapcsán tönkrement közös vagyoni ingóságok köréről ellentmondóan nyilatkozott. Az eljárás első szakaszában még csak a vagyonleltár 33-34. és 60. tételeire hivatkozott, később már a 22., 29., 30., 31., 48., 50. és 51. tételek tekintetében is ezt állította. A felperes az I. rendű alperes tényállításait részben vitatta, azt kérte, hogy a bíróság a tönkrement ingók értékét az I. rendű alperes terhére számolja el. Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint az életközösség megszűnését követően egyik házastárs sem rendelkezhet egyoldalúan a közös vagyon tárgyaival. A Csjt. 31. § (2) bekezdése alapján a vagyonközösség az életközösség megszűnésével ér véget, ezáltal a házastárs igénye az életközösség megszűnésekor meglévő vagyontárgyak vonatkozásában fennáll. Tény, hogy az életközösség megszűnésekor a felsorolt vagyontárgyak megvoltak, azok tönkremenése a felperesnek nem felróható. Az elsőfokú bíróság ezért az ingóságokat a vagyonmérlegbe beállította és az I. rendű alperes terhére számolta el.

[21] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a nem fellebbezett részben nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.

[22] Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság széles körű bizonyítási eljárás lefolytatását követően a tényállást helyesen állapította meg, döntésével és annak jogi indokaival is egyetértett, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése és a 254. § (3) bekezdése alapján helyes indokai figyelemmel helybenhagyta.

[23] A másodfokú bíróság nem tekintette hatályon kívül helyezési oknak azt, a fellebbezési eljárásban, az I. rendű alperes által bejelentett tény, hogy a S. közti ingatlan, valamint egy k.-i

ingatlan tulajdoni lapján 2013 óta végrehajtási jog is szerepel és annak jogosultja (a NAV) nem állt perben. A másodfokú eljárásban a felperes beszerezte a végrehajtási jog jogosultjának azt a nyilatkozatát, hogy a S. közti ingatlanra vonatkozó földhivatali bejegyzésnek „a per eredményétől függő hatállyal” utalás hozzáfűzéssel történő kijavításához hozzájárult. A k.-i ingatlanra pedig a végrehajtási jog eleve így került bejegyzésre. A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy a NAV kötelező perben állása az 1/2008. (V. 19.) PK vélemény szerint csak szükségszerű perben állást jelent. A jogosult nyilatkozata alapján olyan súlyos eljárásjogi szabálysértés, amely az eljárás megismétlését vonná maga után, nem állapítható meg.

- [24] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak az életközösség megszűnése időpontjára vonatkozó megállapításával. Helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság az életközösség megszűnése időpontja tekintetében, amikor bizonyítékként értékelte az I. rendű alperes által benyújtott keresetlevelet, az aláírás elmaradása folytán létre nem jött vagyonmegosztási szerződést és azt is helyesen állapította meg, hogy a meghallgatott tanúk érdemben nem tudtak nyilatkozni. Az elsőfokú bíróság a peradatokat a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően értékelte.
- [25] A S. közti ingatlant illetően okirattal igazolt, hogy az I. rendű alperes az életközösség fennállta alatt a saját 1/2 tulajdoni hányadát (akár ingyenesen, akár visszterhesen) a közös gyermekek nevére átíratta, ez azonban nem változtat azon a tényen, hogy az ítélet meghozatalakor az ingatlan ismét a felek közös vagyonát képezte. A másodfokú bíróság egyetértett az ingóvagyon tárgyak megosztását és elszámolását illető rendelkezéssel is. Az elázott (tönkrement) ingó tételeket úgy kell tekinteni, hogy az életközösség megszűnése időpontjában még megvoltak, márpedig a következetes bírói gyakorlat alapján a bíróság a házastársak közös vagyonát arra az időpontra vetítve és az akkori értéken számolja el.
- [26] A panelfelújítás költségeinél (75. tétel) az I. rendű alperes a rá rótt bizonyítási tehernek nem tudott eleget tenni. A felújítás az életközösség megszűnését követően történt, annak sem a jogalapját, sem a pontos összegét nem bizonyította. A B. utcai ingatlan felújításának időpontját – a felperes állításával szemben – az I. rendű alperes nem bizonyította, ezáltal azt úgy kell tekinteni, hogy az az életközösség fennállása alatt a házastársak közös vagyonából történt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [27] A jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen azt kérte, hogy a Kúria a jogerős határozatot az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára kötelezze.

Másodlagosan a jogerős ítélet megváltoztatását és az I. rendű alperes viszontkeresetének történő részbeni helyt adást kért, az alábbiak szerint: 1. A Kúria állapítsa meg, hogy a felek házassági életközössége megszűnésének időpontja 2005. július vége. 2. Kötelezze a felperest a B. utcai ingatlanban elvégzett felújítási munkák ellenértéke 50%-ának, 637.000 forintnak a megfizetésére, illetve azt a vagyonmegosztás során a terhére számolja el. 3. A S. közti ingatlant - a tulajdoni viszonyok változatlanul hagyása mellett - mellőzze a vagyonleltárból, mert az nem képezi a házastársak közös vagyonát. 4. Kötelezze a felperest a S. közti ingatlan vonatkozásában a panelfelújítási program keretében, valamint a közös költség vonatkozásában igazoltan befizetett összeg, azaz 1.230.000 forint 50%-a, vagyis 615.000 forint megfizetésére, illetve a vagyonmegosztás során számolja el a terhére. 5. A K.-i Járási Földhivatalnál a 0338/50., a 0338/59., a 0436/2. (az I. rendű alperes ezt a földterületet kétszer tünteti fel), a 4015/11., az 5202., az 5233., a 0338/27., a 0338/28. helyrajzi számon nyilvántartott földterületek közös tulajdonát oly módon szüntesse meg, hogy a felek földhivatalnál bejegyzett tulajdonjogát hagyja változatlanul és az értékkülönbözetet számolja el. A 0338/39. és a 0338/63. helyrajzi számú ingatlanokat adja az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonába. Az 5202. helyrajzi számú ingatlan értékét 1.725.000 forint értékben határozza meg és kötelezze a felperest megosztás eredményeként 115.500 forint értékkülönbözet megfizetésére, illetve azt a terhére számolja el. 6. Az ingóvagyon megosztása során mellőzze a vagyonleltárból az I. rendű alperes önhibáján kívül megsemmisült ingóságokat, a vagyonmérleg 22., 29, 30., 31., 33, 34., 48., 50., 51. és 60. tételei alatt felsoroltakat 235.000 forint értékben.

[28] A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a Pp. 3. § (2) bekezdésére, a Pp. 130. §-ára, a Pp. 157. §-ára, a Pp. 206. §-ára, a Pp. 221. §-ára, a Pp. 235. § (1) bekezdésére, a Pp. 252. §-ára, valamint a Pp. 270. §-ára alapította, anyagi jogilag pedig a Csjt. 31. §-ára, illetve a 2013. évi CXXII. törvény rendelkezéseinek a megsértésére alapította.

[29] Az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében részben a fellebbezésében foglaltakat ismételte meg. Változatlanul fenntartotta azt a jogi álláspontját miszerint a végrehajtási jog jogosultjának (NAV) a perben állása kötelező és ezt nem teszi mellőzhetővé a másodfokú eljárásban megtartott utolsó tárgyaláson csatolt nyilatkozata sem. A felperesnek a kötelező perbenállás miatt perbe kellett volna vonni a végrehajtási jog jogosultját. Az elsőfokú bíróságnak az ítélete meghozatala előtt ellenőriznie kellett volna, hogy az ingatlan-nyilvántartás milyen, az ingatlanra vonatkozó jogokat és tényeket tartalmaz, valamennyi érdekelt fél perben áll-e. A végrehajtási jog jogosultjának a perbeállása nélkül az eljárás nem folytatható le és határozat sem hozható.

[30] Ugyancsak súlyos eljárásjogi jogszabálysértés, hogy az elsőfokú ítélet nem tartalmaz tényállást, illetve azt, hogy milyen

bizonyítékokra alapította a döntését: mely bizonyítékot fogadott el valónak, melyeket nem és miért (Pp. 206. § (1) bekezdése), ezáltal az indokolási kötelezettségének sem tett eleget (Pp. 221. § (1) bekezdése). A jogerős ítélet iratellenesen, a lefolytatott bizonyítás eredményével, a tanúvallomásokkal és az okirati bizonyítékok tartalmával ellentétesen, azaz megalapozatlanul rendelkezett, következtetései kirívóan okszerűtlenek.

- [31] Az I. rendű alperes kifejtette, hogy az életközösség megszűnése időpontjának meghatározása is kirívóan okszerűtlen mérlegelésen alapul. A peradatok alapján ugyanis egyértelműen megállapítható, hogy a felek között 2005. évben az érzelmi és gazdasági kapcsolat még fennállt, közösen ünnepelték a felperes, az alperes, valamint gyermekeik születés- illetőleg névnapját, egymást is megajándékozták, ami az érzelmi kapcsolat hiányában nyilvánvalóan nem történik meg. Nem csupán a társadalmilag elvárt eseményeken vettek közösen részt, hanem olyan alkalmakkor is összetartozó házaspárként jelentek meg, amikor ez nem lett volna szükséges (beteglátogatás). Tévesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a tanúvallomások nem támasztották alá az I. rendű alperes által állítottakat. A perben meghallgatott tanúk kifejtették, hogy a felek között sem érzelmi, sem egyéb - így anyagi - elkülönülés nem volt tapasztalható. A felek egyik közös gyermeke a felek kapcsolatában változást nem tapasztalt. Ráadásul a felperes tanúi sem támasztották alá a 2004-es időpontot, a felperes jelenlegi élettársa azt például 2006-ra tette. Önmagában pedig a bontóperi keresetben és a vagyonmegosztási tervezetben szereplő elírás az életközösség megszűnésének időpontjára nem elegendő, különösen úgy, hogy az okiratszerkesztő ügyvéd a vallomásában az elírás tényét megindokolta.
- [32] Ugyancsak kirívóan okszerűtlen a bíróság következtetése az ingóvagyon megosztására vonatkozóan. Nem vette ugyanis figyelembe azt a tényt, hogy a felperes maga is hosszú időn keresztül bejárással bírt az utolsó közös lakásba, így onnan 2005 októberéig számos ingóságot vitt magával. Figyelmen kívül maradt, hogy az elázás miatt az ingóságok egy része megsemmisült. A jogerős ítélet a tönkrement ingók körét leszűkítette és annak ellenére az I. rendű alperes terhére számolta el, hogy a felek gyermeke részletesen beszámolt arról, hogy mely vagyontárgyak károsodtak, illetőleg semmisültek meg. Ezáltal a bíróság döntése a kihagyni kért, ám az I. rendű alperes terhére elszámolt ingóságok vonatkozásában a peradatokkal ellentétes és súlyosan méltánytalan.
- [33] Az I. rendű alperes okirattal igazolta és bizonyította azt is, hogy a S. közti ingatlan jelentős összegű panelfelújítási költségét, illetve felmerült közös költségét kifizette, ezért iratellenesen állapítja meg a bíróság a befizetések bizonyítottságának hiányát. Azt kétség kívül vitatni lehet, hogy a befizetett összegből mennyi esik a felperesre és mennyi az I. rendű alperesre, az azonban megállapítható, hogy az I. rendű alperes jelentős összegű befizetéseket teljesített. A rendelkezés sérti a Csjt. 31. § (2)

bekezdését is. Az I. rendű alperes ugyanis ezen jogszabályhely alapján jogosult kérni a felperestől a saját különvagyonából teljesített beruházási költség felperesre eső részének megtérítését. A ténylegesen kifizetett beruházási költség elszámolása szempontjából irreleváns az, hogy az I. rendű alperes értesítette-e a felperest. A felperes a perben a tájékoztatás hiányával érvel, holott nem jelentette be elérhetőségét, értesítési címét, ezért saját felróható magatartására nem hivatkozhat előnyök szerzése végett.

- [34] A földterületek megosztása körében a jogerős ítélet sérti a 2013. évi CXXII. törvényt. A jogszabály alapján csak meghatározott eljárások lefolytatását követően, a mezőgazdasági igazgatási szerv engedélyének birtokában lehetett volna az ingatlanok tulajdonosváltásáról rendelkezni. Az eljárások hiányában a földekre vonatkozó döntés lényeges eljárási szabálysértésnek minősül és egyértelműen jogszabálysértő. A megosztás módja ellentétes az okszerű gazdálkodás követelményével, mert a jogerős ítélet szerinti megosztás eredményeként egyes ingatlanok megközelíthetetlené váltak.
- [35] A S. közti ingatlannál jogszabálysértően állapították meg az eljárt bíróságok, hogy az a házastársi közös vagyon részét képezi. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása ellentmondó: megállapítja, hogy a tulajdonosváltásokra figyelemmel ez az ingatlan nem képezi a közös vagyon részét, ugyanakkor – a jogcím megjelölése nélkül (közös vagyon megosztása, vagy közös tulajdon megszüntetése) – bevonja a vagyonmegosztás és az elszámolás körébe. A Csjt. 31. § (3) bekezdése alapján a házastársak vagyonrészét lehetőleg természetben kell kiadni. Az elsőfokú bíróság azonban maga állapította meg, hogy a fenti ingatlan nem képezi a közös vagyon részét, mert a megosztás csak és kizárólag a meglévő közös vagyonra terjed ki.
- [36] A B. utcai ingatlannak az életközösség megszűnését követően megvalósult felújítását az I. rendű alperes az alaprajzzal, tervekkel, fényképfelvételekkel bizonyította, így a bíróság a per adataival ellentétesen állapította meg a bizonyítottság hiányában annak életközösség időtartama alatti megtörténtét.
- [37] Az I. rendű alperes számára súlyosan sérelmes, ezáltal a Csjt. 31. § (5) bekezdését sérti a házastársi közös vagyon megosztásának módja. Az I. rendű alperes egy lényegesen kisebb alapterületű lakáshoz jutott, az önhibáján kívül megsemmisült ingóságokat az ő terhére számolták el, az általa igényelt és teljesített közös költség és panelfelújítási költségek megtérítését elutasították és a földterületek megosztására is olyan módon került sor, hogy az sérti az okszerű gazdálkodás követelményét.
- [38] Az I. rendű alperes a felülvizsgálati pertárgyértéket 1.602.000 forintban jelölte meg és 160.000 forint illetéket lerótt.
- [39] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását indítványozta. A végrehajtási jog jogosultjának perbenállási hiánya – nyilatkozatára figyelemmel –

nem minősül súlyos eljárásjogi jogszabálysértésnek. A felperes rámutatott arra is, hogy a végrehajtási jog bejegyzéséről kizárólag az I. rendű alperes rendelkezett információval, azt azonban az elsőfokú eljárás során elhallgatta és csak a másodfokú eljárásban hivatkozott rá. Az életközösség megszűnése időpontját az eljárás bíróságok helyesen állapították meg. Az I. rendű alperes csak állította, de nem bizonyította a közös ajándékozást, az érzelmi, gazdasági együttműködést. A beázás folytán a gyermek által felsorolt - megsemmisült - ingóságokat az elsőfokú bíróság az ingóleltárból kihagyta, az I. rendű alperes által később megjelölt - tönkrement - ingóságokat viszont helytállóan vonta be a megosztásba, mivel erre vonatkozó bizonyítékokat az I. rendű alperes - állításán kívül - nem csatolt. A S. közti ingatlant terhelő közös költség tartozás miatt a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt jelenleg per van folyamatban. A per iratanyagából egyértelműen megállapítható, hogy az I. rendű alperes még a saját tulajdoni hányadát illető költségeket sem fizette ki, alaptalanul érvényesít vele szemben igényt. A felperes rámutatott arra is, hogy az I. rendű alperes a B. utcai ingatlan felújításának időpontjára vonatkozóan, konkrét bizonyítékot nem csatolt, a földterületeknél pedig az általa hivatkozott jogszabály a házastársi közös vagyon megosztása (közös tulajdon megszüntetése) esetén a hatósági eljárások lefolytatását nem írják elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [40] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján bírálta felül. Ennek megfelelően a felülvizsgálati eljárás tárgyát kizárólag az I. rendű alperes pontosított felülvizsgálati kérelmében megjelöltek képezték: 1. az életközösség megszűnésének időpontja, 2. a B. utcai ingatlanban elvégzett belső felújítási munkák elvégzésének ideje és költségelszámolása, 3. a S. közti ingatlan megosztásának (a közös tulajdon megszüntetésének) mellőzése, 4. a panelfelújítási program keretében általa kifizetett összegből 615.000 forint felperes terhére való elszámolása, 5. egyes k.-i ingatlanok tulajdonjogi rendezése, 6. az 5202. helyrajzi számú ingatlan értéke, 7. az ingóvagyon tárgyak közül 235.000 forint értékben a 22., 29., 30., 31., 33., 34., 48., 50., 51., 60. tételek alatt feltüntetettek mellőzése.
- [41] Következetes a Kúria gyakorlata abban, hogy a jogerős határozat több rendelkezése ellen irányuló felülvizsgálati kérelem esetén valamely felülvizsgálatot kizáró ok meglétét, illetve hiányát a Kúria rendelkezésenként külön-külön hivatalból vizsgálja [1/2016. (II. 15.) PK vélemény I. pont].
- [42] A Pp. 271. § (1) bekezdés a) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak az első fokon jogerőre emelkedett határozat ellen kivéve, ha azt a törvény lehetővé teszi. A perbeli esetben az I. rendű alperes a k.-i ingatlanok elsőfokú ítélet szerinti megosztási módját, az egyik ingatlan értékét fellebbezéssel nem támadta, az

elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakkal szemben a Pp. 235. § (1) bekezdésének megfelelő fellebbezést nem terjesztett elő. Ebből következően az I. rendű alperesnek a k.-i ingatlanok tulajdonjogi rendezésére, illetve az 5202 helyrajzi számú ingatlan értékére vonatkozó felülvizsgálati kérelmének érdemi elbírálása a Pp. 271. § (1) bekezdés a) pontja alapján kizárt.

- [43] A földingatlanokat illető felülvizsgálati eljárás kizártsága miatt nincs helye az I. rendű alperes által hivatkozott, a 2013. évi CXII. törvény rendelkezéseibe ütköző jogszabálysértés érdemi elbírálásának sem.
- [44] Az eljárásjogi jogszabálysértések.
- [45] Az eljárásjogi jogszabálysértéseket a Kúria a Pp. 270. § (3) bekezdésének megfelelően vizsgálta: olyan súlyosnak minősülnek-e, hogy a per érdemi elbírálására kihatással voltak.
- [46] Nem osztotta a Kúria a végrehajtási jog jogosultja perbenállási hiányát illető I. rendű alperesi érvelést. A Kúria egyetértett a jogerős ítélet indokolásával. A végrehajtási eljárás jogosultja a csatolt nyilatkozat alapján a bejegyzés kijavításához hozzájárult, a közös vagyon megosztása kapcsán érdeksérelme nem állapítható meg, ezáltal a perben állásának hiánya nem tekinthető olyan súlyos eljárásjogi jogszabálysértésnek, amely a per érdemi elbírálására kihatással járt volna és a hosszú ideje tartó eljárás megismétlését indokolná.
- [47] A Kúria osztotta a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kifejtettek. A végrehajtási jog két olyan ingatlanra került bejegyzésre, amelyből az egyik (a K., 0338/30. helyrajzi számú) az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonát képezte, a másik ingatlan (S. köz) a felek közös tulajdona volt, de kizárólag az I. rendű alperes birtokolta. A végrehajtási jogot az ingatlannyilvántartásba 2013. május 9. napján, illetve 2013. május 10. napján jegyezték be. Az elsőfokú eljárásban tehát az I. rendű alperes már tudomással bírt a végrehajtás bejegyzéséről, arról őt értesítették (a felperes címeként a S. köz szerepelt az ingatlannyilvántartásban). Az I. rendű alperes a folyamatban levő perben ezt a tényt elhallgatta, majd a fellebbezési eljárásban súlyos eljárási jogszabálysértésként hivatkozott rá. Kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság az tárgyalás berekesztése előtt az aktuális ingatlannyilvántartási állapotot nem ellenőrizte. Az I. rendű alperes azonban a polgári peres eljárás jóhiszemű joggyakorlása alapelvének megsértésével nem tájékoztatta a bíróságot és a felperest a végrehajtás tényéről. Tévesen állítja az I. rendű alperes azt is, hogy a felperesnek kellett volna a végrehajtási jog jogosultját perbe vonnia. A földterületek megosztását, a S. közű ingatlan tulajdoni helyzetének módosítását a viszontkeresetében az I. rendű alperes kérte, ebből következően a végrehajtási jog jogosultjának perben állítása az ő kötelezettsége lett volna.
- [48] Nem alapos a tényállás hiányára vonatkozó érvelés sem. Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában az egyes vagyonelemeknél rögzítette az arra vonatkozó tényállást és a felek nyilatkozatait,

ezért annak az elsőfokú ítélet tényállási részében való hiánya az érdemi döntésre kihatással nem volt.

- [49] Ami pedig az I. rendű alperes további eljárási jogszabálysértésre való hivatkozását (Pp. 221. § (1) bekezdés) illeti, a Kúria rámutat arra, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletét részletesen megindokolta (19.-35. oldal), a másodfokú bíróság azt helyes indokaira figyelemmel hagyta helyben. Megalapozatlanul hivatkozik az I. rendű alperes arra, hogy a másodfokú bíróság a döntését nem indokolta meg, az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokolására való visszautalás miatt annak megismétlése szükségtelen. Az pedig, hogy az I. rendű alperes a bíróság ítéletében foglaltakkal nem ért egyet, az indokolás hiányának jogszabálysértő voltát nem alapozza meg.
- [50] 1. Az életközösség megszűnésének időpontja.
- [51] A Kúria egyetértett a jogerős ítéletben meghatározott időponttal, az indokolást az alábbiakkal egészíti ki. A jogvita elbírálására irányadó Csjt. 27. § (1) bekezdése alapján az ítélkezési gyakorlat vélelmezi, hogy a házasság megkötésével az életközösség is létrejön és folyamatosan fennáll (BH1992.398.). E vélelem ellenkezőjét - vita esetén - a Pp. 6. § (2) bekezdése és a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint az a házastárs köteles bizonyítani, amelyik az életközösség létrejöttének hiányát, annak megszűnését, vagy korábbi megszűnését állítja. A perbeli esetben az életközösség megszűnésének korábbi időpontját (2004. július) a felperes állította, a fenti - általános bizonyítási teher alapján - a bizonyítás kötelezettsége a felperest terhelte. A perbeli esetben az iratokhoz csatolásra került a felek házassági bontóperi iratanyaga (11.P.103.989/2005). A keresetlevelet az I. rendű alperes saját kezűleg aláírta és a meghatalmazott jogi képviselője ellenjegyezte. A keresetlevél a Pp. 196. § (1) bekezdésének e) pontja alapján teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősül és teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette. Ebből következően a bizonyítási teher megfordul és az I. rendű alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a keresetlevélben foglaltakkal szemben az életközösség egy évvel később szűnt meg. Az I. rendű alperes pedig ezt eredményesen bizonyítani nem tudta.
- [52] Helytállón mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy önmagában a közös lakásban való együttélés még nem bizonyítja az életközösség tényleges fennállását. A meghallgatott tanúk az életközösség megszűnésére érdemben nem tudtak nyilatkozni (a közös gyermekek sem). A perben csatolt egyetlen okirati bizonyíték - az I. rendű alperes bontóperi keresetlevele - a felperes előadását támasztotta alá. A bontóperi keresetlevelet az aláírást megelőzően az I. rendű alperes nyilvánvalóan elolvasta, alaptalanul hivatkozik - utólag - az akkori jogi képviselője elírására. A keresetlevél az időpont mellett ugyanis egyértelműen tartalmazza, hogy az életközösség megszűnése után a felek egy lakásban, de egymástól elkülönülten élnek, amely az I. rendű alperes állításával ellentétben

kifejezetten a felperes állítását erősíti. Az I. rendű alperes a birtokháborítás megállapítása iránt általa kezdeményezett eljárásban határozottan állította, hogy a felperes már július végén elköltözködött, az okiratszerkesztő ügyvéd is úgy nyilatkozott, hogy a keresetlevél megszerkesztésének időpontjában a felperes már nem tartózkodott az ingatlanban. Az I. rendű alperes saját nyilatkozatával szemben a jelen perben az életközösség egy évvel későbbi időpontjára tett nyilatkozata súlytalan. Az I. rendű alperes aktuális érdekeinek megfelelő, ellentmondó nyilatkozatai alapján helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság, amikor a keresetlevelet kiemelten értékelte, mivel az I. rendű alperes 2005 augusztusában nyilvánvalóan jobban emlékezett az életközösség megszűnése időpontjára.

[53] A Kúria számos eseti döntésében kifejtette, nem állapítható meg jogszabálysértés, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja, mert a felülvizsgálati eljárásban nincs helye felülmérlegelésnek (BH 1993.768., 1995.226.). A felülvizsgálati eljárás ugyanis nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna. Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013.119-II.). Az eljáró bíróságok a perbeli bizonyítékokat külön-külön és összességében is okszerűen és a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően értékelve jutottak arra a meggyőződésre, hogy a felek házassági életközössége véglegesen és mindenre kiterjedően 2004 júliusában megszűnt.

[54] 2. A B. utcai ingatlanban elvégzett felújítási munkák költségének megfizetése. Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelme nem alapos. A felperes a felújítás tényét nem vitatta, a perben arról kellett döntenie, hogy a felújítás az életközösség alatt - ebből következően a Csjt. 27. § (1) bekezdése szerinti törvényi vélelem alapján a közös vagyonból - vagy az életközösség megszűnése után az I. rendű alperes saját vagyonából került megfizetésre. Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban, hogy a Csjt. 27. § (1) bekezdésében foglalt vélelemmel szemben az I. rendű alperest terhelte a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felújítás életközösség megszűnése utáni kivitelezésének a bizonyítása. Az I. rendű alperes az ingatlant a házassági életközösségének időtartama alatt szerezte meg, tulajdonjogát az ingatlannyilvántartásba bejegyezték (631.509/2006/14). Az I. rendű alperes állítása szerint a perben fényképfelvételekkel és vázrajzokkal bizonyította a felújítás életközösség megszűnése utáni tényét, azonban az általa csatolt iratok (fényképfelvételek, vázrajzok, valamint kimutatások) állítása kétséget kizáró bizonyítására nem alkalmasak, mert a felújítás időpontjára adatot nem tartalmaznak (19.P.105.451/2006/63. sorszámú beadvány). A fényképeken dátum nem szerepel. A munkálatokat felsoroló beadványt az I. rendű alperes

maga készítette, amelyben a 4., 5., 6., 7., illetve 11. pont alatt feltüntetett munkálatokat elvégző vállalkozót (a többi munkát az I. rendű alperes saját kivitelezésben végezte) nem nevesítette (35/A/1. sorszámú beadvány). Állítása alátámasztására számlát nem csatolt, egyetlen, konkrét időpontot tanúsító bizonyítékot sem terjesztett elő. Helytállóan állapította meg tehát a jogerős ítélet, hogy az I. rendű alperesnek a felújítás életközösség megszűnése utáni kivitelezésére tett állítása az előadása szintjén maradt, a rá rótt bizonyítási tehernek nem tett eleget, ezért annak hiányát a terhére kell értékelni. Az igénye jogalapi bizonyítottságának hiányában a felújítási költségek elszámolását alappal nem érvényesítheti.

- [55] A Kúria megjegyzi azt is, hogy az I. rendű alperes igénye a jogalap bizonyítottsága esetén is csak részben lenne alapos. A bíróság a felperes tulajdonjogát 345/1000 tulajdoni arányban határozta meg (erre vonatkozóan az I. rendű alperes az elsőfokú ítéletet nem sérelmezte). A Csjt. 31. § (2) bekezdés alapján az életközösség megszűnésével véget ér a vagyonközösség, tehát az életközösség megszűnése után keletkezett igény elbírálására a Ptk. szabályai az irányadóak. A Ptk. 141. §-a alapján a dolog hasznai a tulajdonostársakat tulajdoni hányaduk arányában illeti meg, ilyen arányban terheli őket a dolog fenntartásával járó és a dologgal kapcsolatos egyéb kiadások, a közös tulajdoni viszonyból eredő kötelezettségek. Az I. rendű alperes a jogalap bizonyítottsága esetén is a beruházási költségekből csak a felperes tulajdoni hányadára eső részt érvényesíthette (volna).
- [56] 3. A S. közti ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése. A Kúria osztotta az eljárt bíróságok jogkövetkeztetését, az indokolást kiegészíti. A perbeli ingatlan a Csjt. 27. § (1) bekezdése alapján eredetileg a házastársak közös vagyonának minősült. Tény, hogy az I. rendű alperes a házassági életközösség időtartama alatt az ingatlannyilvántartásba bejegyzett - és a Csjt. 27. § (1) bekezdése szerinti egyenlő arányú szerzésnek megfelelő - 1/2 tulajdoni hányadát a gyermekeire átruházta. A jogügylethez a szerződés aláírásával a felperes hozzájárult. Tény az is, hogy a lánygyermek a neki juttatott 1/4 tulajdoni hányadot a testvérének ajándékozta (2006-ban), aki végül azt - már jelen per alatt - az I. rendű alperes részére ajándékozta (2009-ben), ezáltal a volt házastársak ismét tulajdonostársak lettek.
- [57] A jogvita elbírálása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az ingatlannyilvántartási állapot szerinti egyenlő arányú közös tulajdon a felperes és az I. rendű alperes Csjt. 27. § (1) bekezdése szerinti közös vagyonának, vagy polgári jogi közös tulajdonának minősül.
- [58] Az I. rendű alperes a viszontkeresetében a felperes ingatlannyilvántartási 1/2 tulajdoni hányada felére (házastársi közös vagyon jogcímén) tulajdoni igényt érvényesített. A perben a pontosított és összefoglalt kereseti (viszontkereseti) kérelmek szerint mindkét fél kérte az ingatlanon fennálló közös tulajdon

megszüntetését, a felek kérelmei között a megszüntetés módjában volt eltérés. Az I. rendű alperes a közös tulajdon megszüntetését a felperes tulajdoni hányadának magához váltásával kérte (91. sorszámú perirat). A jogerős ítélet az I. rendű alperes dologi jogi igényét elutasította és a közös tulajdont a felperes által kért módon szüntette meg. Az I. rendű alperes a dologi jogi igénye elutasítását a felülvizsgálati kérelmében nem sérelmezte, tehát a közös tulajdon megszüntetésénél az ingatlannyilvántartásba bejegyzett tulajdoni hányadokból kell kiindulni. Az 1959. évi Ptk. 147. §-a alapján a közös tulajdon megszüntetését bármelyik tulajdonostárs kérheti. A Ptk. fenti szakasza szerint közömbös, hogy a dologi jog milyen jogcímen (házastársi, vagy élettársi közös vagyon, adásvétel, csere, ajándékozás, öröklés stb.) illeti a tulajdonostársakat, ebből következően a közös tulajdon megszüntetésénél csak a tulajdonosi mivolt tényének és nem az azon alapuló jogcímennek van jelentősége.

[59] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelme szerint a Kúria „mellőzze az ingatlant a vagyonleltárból és hagyja változatlanul annak tulajdoni viszonyait”, azaz az ingatlannyilvántartásba bejegyzett tulajdoni hányadok (1/2-1/2) változatlan fenntartását kérte. Ez a kérelem - tartalma alapján - a S. közti ingatlan közös tulajdonának általa kért megszüntetésére vonatkozó viszontkeresetétől való elállásnak minősül, a Pp. 274. § (4) bekezdése alapján pedig a felülvizsgálati eljárásban a kereset (viszontkereset) módosításának nincs helye. A Kúria rámutat arra is, hogy a bíróság a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján a felek kérelmeihez kötve van és a Pp. 213. § (1) bekezdése szerint ítéletének valamennyi kereseti kérelemre ki kell terjednie. Az elsőfokú eljárásban az I. rendű alperes a közös tulajdon megszüntetése iránti felperesi keresettel szemben annak elutasítására ellenkérelmet nem terjesztett elő, sőt, maga is kifejezetten kérte az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetését. A Csjt. a közös tulajdon megszüntetésére speciális szabályt nem tartalmaz, a Csjt. 31. § (5) bekezdése alapján a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. Ebből következően a közös tulajdon megszüntetéséről - erre vonatkozó kérelem esetén - a bíróságnak a közös vagyon megosztásánál akkor is rendelkeznie kell, ha az nem a felek családjogi, hanem polgári jogi közös tulajdonát képezi. Az pedig önmagában nem jogszabálysértő, hogy a bíróság a közös tulajdon megszüntetéséről nem az I. rendű alperes által preferált, hanem a felperes által kért módon rendelkezett.

[60] 4. A S. közti ingatlan panelfelújítási programja. A Kúria egyetértett a jogerős ítélet rendelkezésével. Az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében az elszámolás mellőzésénél a Csjt. 31. § (2) bekezdésének megsértésére hivatkozott, azaz a jogalap nélküli gazdagodás jogcímen előterjesztett (másodlagos) igényérvényesítésének az elutasítását nem sérelmezte. A perben maga az I. rendű alperes adta elő, hogy a panelprogram a felek házassági

életközösségének megszűnése után történt, 2005 októberétől 2006 júniusáig tartott (1. P. 102.471/2011/94. sorszámú jegyzőkönyv). A kivitelezés kezdetén és a befejezésekor az I. rendű alperes nem volt a perbeli ingatlan tulajdonosa, az akkor a felperes és a két gyerek tulajdonát képezte. (Az I. rendű alperes csak 2009-ben lett tulajdonostárs). Az I. rendű alperes és a felperes között életközösség véglegesen és mindenre kiterjedően 2004 júliusában megszűnt, a Csjt. 31. § (2) bekezdése szerint a vagyonközösségük ekkor véget ért. Az I. rendű alperes a csatolt iratok alapján 2013-ban teljesített (1. P. 102.471/2011/59. sorszámú beadvány). A Csjt. 27. § (1) bekezdése alapján az életközösség időtartama alatti közös vagyon képező aktívumok, illetve passzívumok elszámolását az életközösség megszűnésekor állapot szerint a Csjt. 31. § (2) bekezdése teszi lehetővé. Az életközösség megszűnése után a házastársak, mint tulajdonostársak akár egymással szembeni, akár külső harmadik személy (társasház) felé fennálló jogviszonyára nem a Csjt. közös vagyoni szabályai, hanem a jogviszonyra irányadó jogág - adott esetben a Ptk. - szabályai az irányadók. Ebből következően a Csjt. 31. § (2) bekezdése a költségelszámolás tekintetében nem sérült, mert az nem a házastársak közös tartozásának (adósságának) minősül. Helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a felek egymás közötti belső jogviszonyában a panelprogram kivitelezésével kapcsolatos költségek elszámolására a Csjt. vagyonjogi jogszabályai alapján nincs mód.

- [61] Alaptalanul érvel az I. rendű alperes azzal is, hogy a bizonyított kifizetés önmagában megalapozza követelése megtérítésének jogalapját. A viszontkeresetére figyelemmel a Pp. 121. § (1) bekezdés c) pontja alapján neki kellett megjelölnie a követelése érvényesítésének jogcímét. Az I. rendű alperes által a felülvizsgálatban hivatkozott jogcímen (Csjt. 31. § (2) bekezdés) a pénzkövetelés nem érvényesíthető, mert a házassági életközösség megszűnésekor a panelprogram még el sem kezdődött. A jogalap hiányában az összepszerűség érdemi vizsgálatát a Kúria mellőzte.
- [62] 5. Az ingóvagyon. Az életközösség megszűnése és a házastársi közös vagyon megosztása között a házastársak között függő jogi helyzet áll fenn. Helytállóan mutatott rá a másodfokú bíróság arra, hogy a házastársi közös vagyon köre az életközösség megszűnésének időpontjában rögzül, csak azon vagyontárgyak elszámolása és megosztása követelhető, ami az életközösség megszűnése időpontjában megvolt, tehát a vagyontárgyak számbavételekor abból a fennálló helyzetből kell kiindulni. A vagyontárgy értéke a vagyonmérlegben általában az életközösség megszűnése időpontjában fennállott állapot és érték szerint kerül meghatározásra. Amennyiben azonban a vagyontárgy értéke változik, azt kell vizsgálni, hogy a vagyontárgy értékének változása valamelyik fél magatartására, tevékenységére visszavezethető-e vagy sem. Ha a közös vagyontárgyat az egyik házastárs használta, a rendeltetésszerű használattal együtt járó értékcsökkenés, vagy a dologban keletkezett kár a terhére esik. A perbeli esetben nem vitatott tény, hogy a felek közös gyermeke (az

ingatlan egyik tulajdonosa) miatt történt a beázás és a vagyontárgyak egy része a beázás miatt ment tönkre. Ez azonban még nem mentesíti az I. rendű alperest a vagyontárgyak elszámolásának kötelezettsége alól. Tény ugyanis az is, hogy az ingatlanban részbeni haszonélvezeti joga alapján ő lakott, a közös vagyontárgyai az ő birtokában, használatában voltak. A felperes a Csjt. 31. § (2) bekezdésén alapuló igényérvényesítését nem befolyásolja, hogy a használónál bekövetkezett káresemény miatt a közös vagyoni ingók egy része tönkrement, a jutójának megfelelő ellenértékét követelheti. Az I. rendű alperes pedig a polgári jog szabályai alapján a károkozóval szemben léphet fel, mert a vagyontárgyakat ő használta, birtokolta, azok - szerződéssel, vagy bírósági ítélettel történő - megosztásáig a felperes felé elszámolni köteles. A közös vagyoni ingóságokban bekövetkezett kárért tehát akkor is felel, ha maga a káresemény bekövetkezte nem az ő terhére róható fel.

- [63] Megalapozatlanul sérelmezi az I. rendű alperes a megosztás méltánytalan voltát (Csjt. 31. § (5) bekezdés). A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a bíróságnak a vagyontárgyak szétoztásakor törekednie kell a vagyonrész természetbeni kiadására és a pénzbeli értékkiegyenlítés megfizetését - a lehetőség szerint - a legkisebb összegre szorítani (Csjt. 31. § (3) bekezdés), az arányosság követelményét pedig az összérték és összetétel szempontjából is figyelembe kell venni. A perbeli esetben mindkét fél egy-egy lakóingatlan tulajdonjogát szerezte meg, a bíróság az értékállandóságot biztosító ingatlanokat a tulajdoni helyzetre is figyelemmel osztotta meg (a B. utcái ingatlanban az I. rendű alperes nagyobb tulajdoni hányaddal rendelkezett). Az I. rendű alperes olyan vagyonelemekre, követelésekre hivatkozik, amelyek részben a közös vagyon elszámolásánál a Csjt. alapján nem érvényesíthetők (panelprogram, közös költség), részben pedig annak elszámolására a felperes felé köteles (ingók). Önmagában az, hogy egyes vagyontételek a megosztás részét képezték, ugyanakkor egyes vagyontételeket a bíróságnak mellőznie kellett és ezért a megosztás nem az I. rendű alperes igénye szerint valósult meg, a méltányosságnak, mint korrekciós elvnek a sérelmét nem jelenti.
- [64] A fentiek alapján a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [65] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás megtartásával bírálta el.
- [66] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte 127.000 forint felülvizsgálati eljárási költség felperes részére való megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet alapján mérlegeléssel határozta meg.

[67] Az I. rendű alperes a felülvizsgálati pertárgyértéket 1.602.000 forintban jelölte meg és 160.000 forint illetéket lerótt. A Kúria a felülvizsgálati eljárási illeték alapját korrigálta. A felülvizsgálati kérelemnek megfelelően a felülvizsgálati pertárgy értéke a Bolgárkertész utcai ingatlan beruházása 637.000 forint, a Somfa közti ingatlan 1/2 része 6.500.000 forint, a panelprogram 615.000 forint, az 5202 helyrajzi számú ingatlan értékének különbözete 1.360.000 forint (az elsőfokú bíróság által megállapított 365.000 forint helyett 1.725.000 forint érték megállapítás), valamint az ingóvagyon tárgyak esetében 235.000 forint, összesen 9.347.000 forint, kerekítve 9.350.000 forint. Az I. rendű alperes 160.000 forint illetéket rótt le, ebből következően az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdésének megfelelően további 775.000 forint felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére köteles.

, 2016. november 8.

Dr. Makai Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő